

Motion till riksdagen 2019/20:577

av **Gustav Fridolin m.fl. (MP)**

Uppehållstillstånd till ensamkommande som rotat sig i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en genomlysning av hur migrationsdomstolarnas självständiga prövning av säkerhetsläge och andra bevis kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag på lagstiftning som ger permanenta uppehållstillstånd till personer som kom som ensamkommande asylsökande och varit i Sverige i tre år eller mer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om moratorium för avvísningar till Afghanistan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Situationen för gruppen av asylsökande med bakgrund i Afghanistan har visat på flera oroväckande brister i rättssäkerheten för asylärenden. Regeringen har redan aviserat att man måste låta en oberoende granskning genomlysna de hårt kritiserade medicinska åldersbedömningarna. I Migrationsverkets regleringsbrev har man vidare krävt ökad kompetens vad gäller ärenden där människor riskerar förföljelse på grund av sin tro, till exempel för att den sökande ifrågasatt islam eller konverterat till kristendomen.

Dessa och flera andra uppmärksammade ärenden som rör Afghanistan understryker vikten av att migrationsdomstolarna kan göra en självständig bedömning av allt som förs fram i processen. Det gäller inte minst de landrapporter som Migrationsverket utarbetar. Migrationsverket är en part, och det myndigheten för fram måste djupgående kunna prövas mot andra rapporter om t ex situationen för konvertiter i ett visst land. Om landrapporterna tillmäts större värde än oberoende källor av hög kvalitet bör utarbetandet av landrapporterna flyttas från Migrationsverket till en oberoende instans. Ett

annat exempel på hur viktigt det är att domstolarna kan granska allt det som ligger till grund för ett beslut är avsaknaden av självständiga bedömningar av värdet i de medicinska åldersbedömningarna. Bedömningen av ålder avgör om en person ska prövas som barn eller vuxen, och med tanke på den omfattande kritiken av bedömningarna skulle det te sig rimligt om en domstol valt att materiellt pröva om åldersbedömningarna är tillförlitliga för de beslut som ska fattas i domstolen. Det saknas en genomlysning av alla domar som avkunnats i fall där de kritiserade medicinska åldersbedömningarna legat till grund för avgörande av ålder, men vi känner inte till att någon domstol gjort en sådan prövning som här efterlyses.

Om det sätts i fråga huruvida domstolarna gör självständiga bedömningar av t ex innehållet i en landrapport från Migrationsverket relativt rapporter från oberoende internationella bedömare kan det skada tilltron till rättssäkerheten. Om inte en självständig bedömning görs får det stora konsekvenser både för den enskilde och för Sveriges internationella förtroende om till exempel Europadomstolen eller FN:s tortyrkommitté kommer fram till att avvísningar har skett där den asylsökande enligt internationell rätt är att bedöma som flykting eller av annat skäl bör få uppehållstillstånd. Det är därför viktigt att regeringen låter utreda hur situationen är och hur domstolarna kan få ökad kapacitet, skyldighet och förmåga att göra självständiga bedömningar av det som förs fram av Migrationsverket till domstolen.

Många av de som är eller varit asylsökande med bakgrund i Afghanistan kom till Sverige i ett läge där handläggningstiderna i asylärenden blev väldigt långa. Det har inneburit att unga människor har rotat sig och fått starkare anknytning till Sverige än något annat land. Även detta är det nu dags att ta fullt ansvar för.

Sverige är ganska hårt drabbat av arbetskraftsbrist. För att kunna bibehålla en välfärd där vi tar hand om varandra behöver fler anställas, i omsorgen, vården, förskolor och skolor. Industrins olika grenar skriker efter människor som kan jobba. Stora och små företag uppger att deras största hinder är svårigheten att hitta arbetskraft. Sverige går miste om affärer och företag tackar nej till order för att arbetskraftsbristen hindrar dem från att växa.

Därför framstår det som orimligt att unga som levt i svenska familjer, gått i svensk skola och vill bidra till Sverige nu lever under hotet om avvísning, sitter inlåsta på förvar eller funderar på att bege sig till något annat land där hoppet är större att politik och myndigheter ska se det orimliga i att avvisa till ett land som Afghanistan.

Runt dessa unga människor finns många fler som engagerat sig, som gjort det vi politiker en gång bad om, öppnat sitt hem eller jobbat hårt som lärare eller socialsekreterare och som nu går sönder för att den människa man lärde känna som vän misshandlas i det svenska asylsystemet.

Det här är människor vi behöver. Som inget hellre vill, och som skulle kunna bidra.

I stället puttas de ut. I den politiska debatten framförs det som en självklarhet att dessa personer efter avslag kommer att kunna avvisas. Men ingen har egentligen förklarat hur så många avvísningar praktiskt ska gå till. Det är naivt att tro att Sverige på kort tid ska kunna avvisa flera tusen unga människor som fruktar för sitt liv. De som argumenterar för det behöver svara på frågorna: Hur många chartrade plan behövs det? Hur många år av överfulla förvar där människor ska trängas inlåsta utan att ha begått något annat brott än att finnas till? Och vem ska hitta alla? Hur många polistimmar som skulle kunna gå till att utreda riktiga brott ska gå till att leta efter alla dessa desperata unga? Vi talar om en omfattning av avvísningar som oss veterligen inget annat land i

Europa klarat av. Och det av unga människor som en gång tagit sig runt halva jordklotet för att man upplevde att man inte kunde vara kvar dit de nu ska skickas.

I verkligheten kommer denna politik att leda till att många unga stämplas som illegala men ändå blir kvar här. De lämnas utan försörjning, tvingas till den svarta arbetsmarknaden och blir ett lätt byte för organiserade gäng som behöver desperata springpojkar och hjälpredor. Som andra unga med svåra minnen och en framtid dränkt i hopplöshet riskerar fler att dras in i drogberoende och kriminalitet.

Vad är det för rationellt i att behandla unga människor som vill bidra och som skulle behövas såhär? Att först investera stora belopp i utbildning och sedan efter flera år flyga några i dyra plan till en farlig framtid långt borta, och samtidigt putta mångdubbelt fler in i en framtid här som är farlig både för dem själva och för andra? Av vilket skäl?

Den reglerade invandringen hotas inte av att Sverige gör som vi gjort vid några tillfällen förut, erkänner hur fel det blivit för den här gruppen och ger alla som skött sig möjlighet att börja sina liv. En ny lagstiftning som utifrån enkla kriterier (t ex vandelsprövning) kan ge permanenta uppehållstillstånd för personer som kom som ensamkommande och som har varit här i tre år eller mer skulle ge migrationsmyndigheterna möjligheter att fokusera på andra svårare ärenden, och polisen möjlighet att rikta sina resurser mot att bekämpa brott och eftersöka brottsmisstänkta. Samhället skulle kunna fokusera på att klara integrationsutmaningarna, och vi skulle undvika att mata de krafter som lever av desperation och hopplöshet med dessa unga. Under tiden som en sådan lagstiftning bereds bör regeringen undersöka möjligheten att fatta beslut om moratorium för avvísningar, t ex genom att i förordning undanta gruppen från krav på uppehållstillstånd till dess att den nya lagen börjar gälla. Det försämrade säkerhetsläget i Afghanistan, och det faktum att migrationsmyndigheter i flera andra EU-länder dragit andra slutsatser vad gäller möjligheten att genomföra avvísningar dit, ger starkt skäl för ett sådant moratorium.

Gustav Fridolin (MP)

Emma Hult (MP)

Jonas Eriksson (MP)